

Celem projektu jest zbadanie problemów związanych z pojęciem *psychologii potocznej*, rozumianym jako teoria zbudowana z terminów odnoszących się do różnych typów stanów umysłowych i odpowiadająca za kompetencje związane z tzw. „czytaniem umysłów” (to ostatnie pojęcie odnosi się do umiejętności, takich jak zdolność do wyjaśniania, interpretowania oraz przewidywania stanów umysłowych i działań innych podmiotów). Problem statusu psychologii potocznej jako tak rozumianej teorii stał się szczególnie wyraźny w świetle sformułowania szeroko dyskutowanych argumentów eliminatystycznych, dążących do udowodnienia, że teoria odpowiedzialna za ‘czytanie umysłów’ jest wadliwa i – jako taka – powinna zostać odrzucona oraz zastąpiona inną. Radykalność twierdzeń eliminatystycznych sprawia, że podejmowany w projekcie problem statusu teoretycznego psychologii potocznej zyskuje szczególną doniosłość. Prowadzone rozważania będą dążyły do stwierdzenia, czy argumenty te słusznie zakładają, że psychologia potoczna jest teorią, a także do zbadania, *jakiego typu* miałyby być teorią. W planowanych badaniach wyróżnić można dwa zasadnicze pola problemowe.

Po pierwsze, zadane zostanie pytanie, *jakiego typu teorią* miałyby być psychologia potoczna. Analizowane będą dwa stanowiska: jedno, głoszące, że ma ona charakter teorii dedukcyjno-nomologicznej, a więc takiej, na którą składa się zbiór praw, uzupełnianych informacjami na temat świata i pozwalających na dedukcyjne wywnioskowanie wyjaśnień lub przewidywań odnoszących się do ujmowanego przez teorię przedmiotu; drugie, charakteryzujące psychologię potoczną jako teorię opartą na konstruowanych przez podmiot modelach umysłowych, których przyrównywanie do obserwowanego przedmiotu składa się na umiejętności związane z „czytaniem innych umysłów”. Innym zagadnieniem podjętym w ramach tego obszaru problemowego będzie problem *natury praw psychologii potocznej*. Zbadane zostaną różne możliwe stanowiska w tej sprawie, od takich, które prawa te porównują do naukowych praw empirycznych po takie, które argumentują na rzecz odmienności tych praw od standardowych praw naukowych, podkreślając ich szczególny, normatywny lub konstytutywny charakter.

Po drugie, analizowane będzie zagadnienie *wewnętrzności* oraz *niejawności* psychologii potocznej. W rozważaniach nad psychologią potoczną jako teorią często pojawiająca się teza głosi, że teoria odpowiedzialna za „czytanie umysłów” ma niejawną charakter. Znaczy to – w przybliżeniu – że podmiot dysponujący teorią nie ma bezpośredniego dostępu poznawczego do jej twierdzeń. Projekt zakłada analizę pojęcia niejawności teorii, obejmującą namysł nad tym, jakiego rodzaju dyspozycji do rekonstruowania twierdzeń niejawną teorii oczekiwać należy u posiadacza teorii składającej się na psychologię potoczną. Ponadto pojęcie niejawną teorii zbadane zostanie w kontekście sporu między dwoma głównymi stanowiskami, wyjaśniającymi zdolność „czytania umysłów” nazywanymi *teorią teorii* oraz *teorią symulacji*. Postawione zostanie pytanie, na ile teoria symulacji jest w stanie rzeczywiście wyjaśnić umiejętność „czytania umysłów” bez postulowania pewnych zasobów niejawną teorii u posiadacza tej umiejętności, a co za tym idzie, czy stanowiska te należy rzeczywiście uznawać za konkurencyjne względem siebie.

Bezpośrednim efektem planowanych badań będzie powstanie pracy doktorskiej w języku angielskim oraz kilku artykułów.